

- держави, які визнають «червону картку» як запит про тимчасовий арешт тільки у випадках, якщо він надійшов від держав, які ратифікували Європейську конвенцію про видачу правопорушників;

- держави, які не визнають «червону картку» як запит про тимчасовий арешт.

Україна ратифікувала Європейську конвенцію про видачу правопорушників Законом України від 16 січня 1998 року. Положення міжнародних договорів, ратифікованих Україною, є частиною національного законодавства України. Разом з тим, відсутній нормативний механізм практичного застосування деяких положень зазначеної Конвенції. Зокрема це стосується ч. 3 ст. 16 щодо використання каналів Інтерполу для передачі запитів про тимчасовий арешт особи. Також, це стосується і юридичного статусу «червоної картки». Так, наприклад, чинний КПК України не передбачає «червону картку» Інтерполу як підставу для застосування до особи тимчасового арешту.

Метою роботи є дослідження досвіду інших держав-учасниць МОКП-ІНТЕРПОЛ з приводу вирішення даного питання.

Одним з головних завдань наукової роботи є пошук шляхів вирішення питання застосування в Україні у майбутньому «червоної картки» Інтерполу як підстави для тимчасового арешту суб'єкта картки з метою подальшої екстрадиції, шляхом напрацювання практичних рекомендацій, розроблених на підставі зарубіжного досвіду, та впровадження необхідних змін у національне законодавство України.

При цьому принциповим фактором в цій роботі має стати питання збереження повного обсягу прав осіб-суб'єктів «червоної картки» Інтерполу в умовах її нового застосування.

Дане питання потребує удосконалення як в теорії, так і на практиці, отже, наукова робота варта уваги і є актуальною.

ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Акулініна Альбіна Романівна, курсант навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри досудового розслідування навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент *Удовенко Ж.В.*

З розвитком науки і техніки відбувається проникнення в сферу кримінального судочинства новітніх технічних засобів та технологій. Однією з таких технологій, що в останнє десятиліття вплинула на кримінально-процесуальну форму є відео конференція.

Під час досудового розслідування слідчий, прокурор, слідчий суддя мають право прийняти рішення про проведення слідчих дій у режимі відео-конференції. Відео-конференція (далі - ВК) - це інформаційна технологія,

що забезпечує одночасно двосторонню передачу, обробку, перетворення і візуалізацію інтерактивної інформації на відстань в режимі реального часу з допомогою апаратно-програмних засобів обчислювальної техніки. Взаємодію в режимі ВК також називають сеансом відео-конференцзв'язку.

Під ВК у кримінальному провадженні слід розуміти особливу процедуру, що виконується за посередництвом телекомунікаційних технологій, при якій спілкування у вигляді обміну аудіо- і відеоінформацією між віддаленими учасниками слідчої дії відбуваються на відстані (дистанційно), але в режимі реального часу.

Закон дозволяє проведення тільки двох слідчих дій у режимі ВК — допиту осіб (у тому числі одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб) та впізнання осіб чи речей.

Незважаючи на те, що відео конференція як телекомунікаційна технологія інтерактивного обміну оцифрованим відеозображенням і звуком між двома та більше віддаленими учасниками, що дозволяє їм у реальному часі спостерігати, чути, взаємодіяти між собою, вже була предметом досліджень багатьох науковців, повернутися до цієї теми спонукало прийняття нового КПК України в якому передбачено застосування технічних засобів в аспекті фіксації ходу і результатів проведення процесуальних, слідчих (розшукових) дій. Про відео конференцію мова йде в статті 232 КПК України щодо проведення допиту, впізнання у режимі відео конференції під час досудового розслідування та в статті 336 КПК України щодо процесуальних дій у режимі відео конференції під час судового провадження.

На сьогодні можна говорити про п'ять підходів використання відео конференції в кримінальному судочинстві.

Перший підхід неможливості безпосередньої участі певних осіб у досудовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин, який полягає у забезпеченні віддаленої участі особи в окремих кримінально-процесуальних провадженнях. Такий підхід, зокрема апробовано в Росії, де перше судове засідання з застосуванням відео конференції пройшло 18 листопада 1999 р. За інформацією цього суду економія складає 15 млрд. рублів щорічно за рахунок відмови від етапування засуджених; щоденно проводиться більше 350 сеансів зв'язку; за перші 10 років застосування системи було проведено 310 тисяч відео конференцій, з них 17 тис. у багатопунктовому режимі; станом на 2009 рік в РФ обладнано 978 системами відео конференції 97 судів загальної юрисдикції обласного рівня і 104 слідчих ізолятора та заплановано поширити цю систему на 3000 районних та гарнізонних судів Росії.

Другий підхід (безпековий), передбачає застосування відео конференції при проведенні окремих процесуальних дій з метою необхідності забезпечення безпеки осіб.

Третій підхід полягає в проведенні допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого.

Четвертий підхід передбачає необхідність вжиття таких заходів для забезпечення оперативності досудового розслідування.

П'ятий підхід полягає в наявності інших підстав, визначених слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми, зокрема це може стосуватися застосування відео конференції при наданні міжнародної правової допомоги ст.567 КПК.

Таким чином, з врахування усіх зазначених підходів, що дозволить забезпечити відповідність кримінально-процесуальної форми вимогам сьогодення, але вимагатиме розширення кола підстав та умов застосування відео конференції при провадженні у кримінальних провадженнях, визначення загальної та диференційованих процесуальних форм застосування відео конференції в залежності від обраного підходу. Слід визнати застосування відео конференції як одну з форм безпосередньої участі учасника процесу в проведенні процесуальної дії або судового засідання навіть без його безпосередньої явки до слідчого або суду. Окремо мають бути регламентовані технічні умови та стандарти судової відео конференції. Хід і результати слідчої (розшукової) дії, проведеної у режимі ВК, фіксуються за допомогою технічних засобів відеозапису.

У матеріалах кримінального провадження обов'язково зберігаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, резервні копії яких зберігаються окремо.

Незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження тягне за собою недійсність слідчої (розшукової) дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів (частини 3, 6 ст. 107 КПК).

Як правило, ВК відбувається у режимі «реального часу» з передачею чіткого зображення та звуку.

Винятком є випадки, коли необхідно забезпечити державний захист особи. Така особа може бути допитана в режимі ВК з такими змінами зовнішності і голосу, за яких її неможливо було б упізнати. З цієї метою застосовуються спеціальні акустичні ефекти, що змінюють голос, а також візуальні перешкоди технічного характеру, або іншим чином змінюється зовнішність особи.

Закон допускає використання при опитуванні тільки телефонної конференції без застосування відеофіксації розмови.

Перш ніж розпочати опитування за допомогою відео- або телефонної конференції, слідчий, прокурор зобов'язаний встановити особу опитуваного.

За результатами опитування, проведеного у режимі відео-або телефонної конференції, слідчий, прокурор складає рапорт, у якому зазначає дату та час опитування, дані про особу опитуваного, дані про те, яким чином була підтверджена особа опитуваного, ідентифікаційні ознаки засобу зв'язку, що використовувався опитуваним, а також обставини, які були ним повідомлені. Рапорт приєднується до матеріалів кримінального провадження.

За необхідності опитування фіксується за допомогою технічних засобів аудіо-чи відеозапису, оригінальні примірники технічних носіїв інформації яких зберігаються у матеріалах кримінального провадження. Їх резервні копії зберігаються окремо.

ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА НОВИХ ЗАСАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Борзов Ярослав Едуардович, курсант факультету підготовки кадрів для підрозділів боротьби з незаконним обігом наркотиків Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент *Мельник О.В.*

З прийняттям 13 квітня 2012 року нового Кримінального процесуального кодексу визначення засад набуло свого розвитку і вдосконалення. Удосконалення системи засад кримінального процесу продовжується зараз в рамках практичного втілення вимог Конституції України, Концепції судово-правової реформи в Україні та загального гуманістичного спрямування держави.

У новому Кримінальному процесуальному кодексу України засади кримінального провадження вперше закріплені в окремій главі. Такий підхід законодавця має виключно важливе значення, оскільки загальні засади кримінального провадження - це визначальні, фундаментальні, імперативні положення щодо закономірностей і найбільш суттєвих властивостей кримінального процесу, які обумовлюють їх значення як засобу для захисту прав і свобод людини і громадянина, а також для врегулювання діяльності органів та посадових осіб, які ведуть кримінальне провадження.

Глава 2 «Засади кримінального провадження» Кримінального процесуального кодексу містить 22 загальні засади, але визначення поняття «засада» відсутнє.

Засади кримінального судочинства – це стрижні, на яких повинні монтуватися всі інші правила кримінального процесу і їх повинно бути стільки, скільки того вимагають умови життя суспільства. До того ж система цих засад – це не результат суб'єктивного розсуду, а цілком об'єктивна якість права, яка віддзеркалює моральні засади. В тому і полягає аксіологічне значення засад кримінального провадження. Відповідно до цього, принципи кримінального процесу можна було б визначити як морально-правові. В такому випадку законодавець підкреслив би керівну роль моралі в нормах права. Але треба завжди пам'ятати, що норми, яку б назву вони не мали, не замінять людині совість.

І хоча новий КПК України містить 22 засади кримінального провадження, більшу увагу приділено новелам, що стосуються окремих